

## emprenem

Talent

t

ALIMENTACIÓ

## Un Quixot que ja pensa en la seva successió

Cristóbal Colón va crear La Fageda el 1982 per integrar els malalts mentals en la societat i 33 anys després la cooperativa ven 55 milions de iogurts

A **CRISTÓBAL COLÓN** li agrada explicar que va crear La Fageda el 1982 per treure els malalts mentals dels psiquiàtrics, “autèntics centres d'internament que no ofereixen cap alternativa de reinserció eficaç i duradora”. Llicenciat en psicologia clínica per la Universitat Autònoma de Barcelona, aquest aragonès establert a Catalunya es va adonar, a principis dels anys 80, que l'única manera de fer tornar els pacients a la societat era a través de la feina, per a ell fonamental en el procés vital de qualsevol persona.

Amb aquesta idea va néixer La Fageda, una cooperativa de la Garrotxa coneguda pels seus iogurts, i constituïda amb l'objectiu d'integrar persones amb discapacitats psíquiques i trastorns mentals severos que pateixen “l'estigma social del seu entorn”, poc receptiu al que és diferent. Ho demostren diversos estudis que asseguren que la taxa d'ocupació d'aquest col·lectiu es mou entre el 5% i el 15%, unes dades que, per a Colón, són “absolutament insuficients” i que “indiquen que queda molt camí per recórrer”.

L'empresari va crear la companyia després de treballar durant deu anys en diversos hospitals i institucions psiquiàtriques. “Estava frustrat veient la misèria que hi havia i necessitava un canvi de rumb”, explica ara, 33 anys després de posar en marxa La Fageda en un local d'Olot cedit per l'Ajuntament. Si bé era un projecte pioner, “vam tenir la sort de topar amb un alcalde sensible que ens va donar suport tot i la perplexitat inicial”.

**PERÒ COLÓN ASSEGURA** que l'administració sempre els ha tractat com una entitat més, “és a dir, malament”, i no entén que els obligui a treballar regits per la LISMI, una llei d'integració social de minusvàlids creada el 1985 pel govern de Felipe González que veu obsoleta. “Mai s'ha retocat i, de fet, amb la crisi el govern s'ha oblidat que existeix”, lamenta. El directiu sospira quan recorda que es va tirar endavant perquè el difunt Ramon Trias Fargas, aleshores

diputat del Congrés per CiU, tenia un fill amb síndrome de Down.

Des del 1984 la cooperativa està ubicada a la fageda d'en Jordà, a tot just quatre quilòmetres d'Olot. “L'entorn no és determinant, però és una eina important del nostre projecte”, comenta Colón, que, segons diu, es va enamorar d'aquesta zona a principis dels 70, quan treballava a l'Hospital Psiquiàtric de Salt: “Tothom es pensa que ens diem La Fageda perquè som aquí, però ja teníem aquest nom abans”.

Des de la finca Els Casals, 280 persones –168 tenen certificat de discapacitat– elaboren més de 55 milions de iogurts a l'any, una xifra que “sempre ha sigut progressiva” i que els va permetre facturar prop de 15 milions d'euros l'any passat. Tot i això, l'empresari recorda que la companyia que va fundar i que dirigeix “té una finalitat eminentment social” i no es planteja vendre els seus productes fora de Catalunya. “No volem ser una multinacional ni créixer perquè sí”, afirma, en contraposició a les empreses que “es regeixen per l'economia neoliberal i tenen una conducta absurda des del punt de vista metafísic”.

Tot i això, aquest directiu reconeix que ha hagut de perseguir el benefici econòmic per mantenir el projecte social i remarca que sempre ha seguit criteris responsables que garanteixin l'equilibri: “Tenim un sentit comú que és molt poc comú”, bromeja. Colón aprofita també per donar la benvinguda a tots els empresaris que comencen a crear departaments de responsabilitat social corporativa. “Molts segueixen una moda, però em sembla bé perquè atreuen l'atenció dels mitjans”, exposa. Malgrat això, diu que en canviaria el nom pel de *responsabilitat individual dels directius*: “Les empreses mai són responsables o irresponsables de res: ho són sempre els directius”.

**SEGUINT AQUESTA FILOSOFIA**, La Fageda va obtenir l'any passat el 80% dels ingressos amb els iogurts i el 20% restant amb les melmelades i els gelats, dues línies de negoci complementàries que Colón va posar en marxa durant la crisi, després de tancar el servei de jardineria que tenien. “Proporcionàvem plantes per adornar rotondes, places i carrers, però això ja s'ha acabat”, lamenta l'empresari, que va idear aquesta activitat per reubicar els treballadors d'un lloc a l'altre: “Teníem una marca creada, això ens va facilitar les coses”.

El màxim responsable de La Fageda discrepa dels que afirmen que els seus productes es venen gràcies al projecte social que hi ha al darrere, i té clar que, “si no fossin bons, els clients no els comprarien”. De fet, diu que fins a mitjans dels 90 poca gent els coneixia: “Sempre hem procurat que el client conegui primer la qualitat i després el projecte”.

Actualment, Cristóbal Colón (Zuera, 1949) està immers en la remodelació de les instal·lacions i, sobretot, en la seva successió. És conscient que ha arribat el moment de passar el testimoni al seu substitut, però de moment només avança que el nou director general sortirà de dins l'empresa. Aquest referent de la integració social ha après a callar quan convé en el món dels negocis, i evita aclarir què va passar el 2012 quan va fer fora l'equip directiu anterior sencer: “És una decisió que vaig prendre perquè no s'estava seguint el camí que havia traçat, res més”. —**Jordi Planas**

